

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

2 Extrahit à claustro puerum pater ilico, si vult.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. VIII. ¶ Non licet puellis nuptias eligere, quæ spontanea voluntate virginum susceperunt propositum.

Puellæ, quæ non coacta parentum imperio, sed spontaneo iudicio virginum propositum atque habitum susceperunt, si postea nuptias eligunt, prævaricantur, et si consecratio non accessit, cuius utique non fraudarentur munere, si in proposito permanerent. Ambigi verò non potest timen magnum admitti, ubi & propositum deseritur, & consecratio violatur. Nam si humana pacta non possunt impune calcari, quid eos b manebit, qui corruperint fœdera divini sacramenti?

Can ergo in principio huius capituli dicatur. [Puellæ, quæ non coacta imperio parentum.] Datur intelligi, quod si coacta habitum virginum susceperint, sine prævaricatione ipsam deserere possunt. Sed puella hinc nubiis intelligitur, cuius (ut in sequentibus demonstratur) post duodecimum annum est liberum arbitrium; nec in electione propositi cogitur sequi parentum imperium.

C. IX. ¶ Extra voluntatem propriam retrisi in monasteriis non teneantur.

Sic et illud intelligendum est, quod est statutum in synodo habita ab Eugenio Papa II. c. 32.

Sicut, qui monasteria elegerunt, à monasteriis egredi non permittuntur, ita hi, qui in vita sine iusta offensionis causa sunt intromissi, nisi volentes, non teneantur: quæ quod non petunt, non observant. Ideoque tales considerandi sunt magis e peccata committere, quam plangere, sicut in decreto sanctissimi Leonis Papæ manifestissime continetur.

C. X. PALEA. [Vnde Marcellus Papa.]

Illud autem statuendum esse censemus, ut si in minori ætate filii monasterio oblatis fuerint, & d. sacramentum, vel velamina susceperint, dignum quidem duximus, ut xv. anno à prælatis moniti, inquirantur, utrum in ipso habitu permanere cupiant, an non. Si vero permanere professi fuerint, ulterius penitendi locum minime amplecti possunt. Sin autem ad sacularem habitum reverti voluerint, redendi licentia nullo modo denegetur: quia satis inutile est, ut coacta servitia Domino præstentur.

¶ Nihilominus palea etiam ab auctore glossæ. sed extat serè in multis vetustis, & sine palea nomine. 3. pars. Velamen autem non licet imponere virginibus, nisi certis diebus.

C. XI. ¶ Non nisi certis diebus velamen imponatur virginibus. Vnde Gelasius Papa ad Episcopos per Lucaniam, c. 14. c. 15.

Devotis s. Deo virginibus, nisi aut Epiphaniarum die, aut in albis Paschalis, aut in Apostolorum Natalibus factum velamen minime imponatur: nisi forsitan (sicut de baptisimo dictum est) gravi languore correptis, ne sine hoc munere de saculo exeant, implorentibus non negetur. ¶ Viduas autem velare Pontificum nullus attentet.

4. pars. Tempus quoque consecrationis earum similiter observatum.

C. XII. ¶ Ante sexagesimum ætatis suæ annum virginem non consecrentur.

Vnde Gregorius in registo, lib. 3. epist. 11.

¶ Venetas s. fieri Abbatissas velientissimè prohibemus. Nullam igitur fraternitas tua nisi sexagena-

2. Burch. lib. 1. c. 10. p. 7. c. 20. Poly. l. 4. tit. 31. b. al. de em. c. alit. maxime. & alit. vel. e. alit. monit. verbis. f. Poly. l. 4. tit. 31. Anselm. lib. 7. c. 190. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 7. cap. 6. Pann. l. 3. c. 19. g. al. imponat. orig. h. Poly. ibid. Anselm. c. 1.

riam virginem, cuius vita a hoc atque mores exegerint, velari permittat.

C. XIII. Item ex concilio Carthaginensi III.

Sanctimoniales ante annum quadragesimum non velentur.

¶ Sic citatur etiam in omnibus vetustis: sed in nullo Carthaginensi est inventum. Idem verò nonnullis additis habetur in concilio Agathensi, cap. 19.

C. XIV. ¶ Ante vigesimum quantum annum virginem non consecrentur.

Item ex concilio Carthaginensi III. c. 4.

Laicit b. ut ante xxv. annos ætatis nec Diaconi ordinentur, nec virgines consecrentur; & ut lectores populum non saluentur.

¶ Antè citabatur ex concil. Africano IV. sed sup. dist. 7. placuit. citatur. ex Carthaginensi III. ubi habetur.

C. XV. Item Pius Papa.

Virgines e non velentur ante xxv. annos; nisi forte necessitate periclitantis pudicitia virginalis: & non sunt consecrandæ nisi in Epiphania; & in sabbatho r. Paschæ; & in Apostolorum Natalibus; nisi causa mortis urgente.

¶ Caput hoc inter decreta Pii non est inventum; & abest à tribus vetustis Gratiani exemplaribus. De causis vero, ob quas ante xxv. annos possunt virgines velari, agitur in concilio Mileviano, c. 26. & Africano, c. 93. ex quo Africano refertur Capit. l. i. c. 46.

1. ¶ Sabbatho] In uno vetusto legitur, in albis, & apud cæteros collectores, in albis Paschalibus.

5. pars. Quævis autem vidua velari prohibeantur; viduitatis tamen professio in scriptis ab eis est faciendæ. Vestis quoque professioni conveniens est eis tradenda, quæ ubiq. utantur.

C. XVI. ¶ Professionem viduitatis faciant, & habitum sanant religionis, qua castitatem servare proponunt.

Vnde in concil. Toletano XI. cap. 4.

Vidua; quæ sanctæ religionis obtinere propositum voluerit, sacerdoti vel ministro, ad quem aut ipsa venerit, aut quem ad se venire contigerit; scriptis professionem faciat à se aut signo, aut subscriptione notatam, continentem se & religionis propositum velle; & hoc perenniter inviolatè servare. Tunc accepta à sacerdote, vel ministro apta religionis professioni e veste, seu in lectulo quiescens, sive in quocunque loco consistens constantè eà utatur, nec diversicoloris, aut diversæ partis eadem sit notabilis vestis, sed religiosa, & non suspecta.

QUÆSTIO II.

DE hiis verò, qui præter voluntatem parentum tonsuram, vel religiosam vestem susceperint, sic definitur in X. concilio Toletano, cap. 6.

C. I. ¶ Tonsura, vel vestis religiosam minori ætate suscepta, à parentibus irrita fieri potest.

Sin f. qualibet minori ætate, vel religioni debitam vestem, vel religionis tonsuram in utroque sexu filijs, aut unus aut ambo parentes dederint: fortè, aut nolentibus, aut nescientibus sese susceptam, non mox visam in filiis abdicaverint, sed vel coram se, vel coram ecc-

a. al. atui.] b. Poly. l. 3. tit. 27. Burch. lib. 2. c. 11. 100 p. 8. c. 31. Pann. l. 3. c. 30. Capit. l. i. c. 46. c. Poly. l. 4. tit. 31. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 3. cap. 39. Pann. l. 3. cap. 190. d. al. offerenda. e. al. usua. f. Gregorius III. epist. 3. Poly. l. 4. tit. 34. Burch. lib. 1. c. 15. 100 p. 7. c. 27. Pann. l. 3. c. 186.

eleſia. 4. palamque in conventu eodem filios talia habere permiferint, ad ſecularem reverti habitum filiis iſtis quandoque penitus non licebit, ſed convicti, quod tonſuram, aut religioſam veſtem aliquando habuerint, mox ad religionis cultum habitumque revertentur, & ſub ſtrenua diſtinctione huiusmodi obſervantia inſervire cogantur. ¶ Parentibus ſane filios ſuos religioni contrahere non amplius, quam uſque ad quartum decimum eorum ætatis annum licentia poterit eſſe: poſtea vero, an cum voluntate parentum, an ſua devotionis ſit ſolitarium votum, erit filiis licitum religionis aſſumere cultum. Quisquis autem vel abolitione tonſuræ, vel ſecularis veſtis aſſumptione deſectus fuerit attigſſe tranſgreſſionem, & excommunicationis cenſuram accipiat, & religioni ſemper inhæreat.

1 ¶ Dederint forte] In conciliis etiam manuſcriptis legitur, dederint certe aut nolentibus, &c. In *Panormia* vero, dederint, aut certe nolentibus, &c.

2 ¶ Quartum decimum] Sic etiam in *Panormia*: in ſuo autem verſio Gratiani; & conciliorum codicibus etiam manuſcriptis legitur, uſque ad decimum: apud ceteros vero collectores, ad duodecimum.

C. II. ¶ Uſque ad annos 211. paterno voluntatis puella ſubſcebit arbitrio.

Item ex concilio Triburienſi, cap. 24.

Puella b, ſi ante xii. annos ætatis ſpontè ſua ſacram ſibi velamen aſſumpſerit, poſtquam ſtatim parentes ejuſ, vel tutores id factum irritum facere ſi voluerint. At ſi annum & diem, id diſſimulando conſenſerint, ulterius nec ipſi, nec ipſa mutare hoc poterunt. ¶ Si c. verò in fortiori ætate adoleſcentula vel adoleſcens ſervire Deo elegerit, non eſt poteſtas parentibus prohibendi.

2 pars. Velamen autem nulli ſanctimoniali, alteri imponere liceat.

C. III. ¶ Abbatiffa praſoneniſ velare virginem vel viduam, excommunicatur.

Unde Eutychieſianus Papa ait.

Statuimus d, ut ſi Abbatiffa, aut quælibet ſanctimonialis poſt hanc diſtinctionem in tantam audaciam proſuperit, ut aut viduam, aut puellam virginem velare præſumat, iudicio canonico uſque ad ſatisfactionem ſubdatur.

3 pars. Hac auctoritate prædiſta, & paterna profeſſione doctetur aſtringi quilibet in puerilibus annis, & præter voluntatem eorum proſcripto ſuſcepto prohibetur teneri, niſi tonſuram, vel religioſam veſtem parentes mox uſum abſceverint. Parvuli vero, dum offeruntur, non niſi ſub multorum teſtimonio ſuſcipiendi ſunt.

C. IV. ¶ Infantes oblato a parentibus ſub plurimorum teſtimonio ſuſcipiantur.

Unde in nona e ſynodo legitur.

Portet infantes cum voluntate & conſenſu parum, imò ab ipſis parentibus oblatos, ſub plurimorum teſtimonio ſuſcipi: ut omnis occaſio maledicti gratia excludatur hominum peſſimorum.

¶ Eſt in eodem libello B. Baſiliæ, & eodem capite, in quo eſt cap. forma. ſupra ead. q. 1. & ſequitur continenter poſt illud.

1 ¶ Peſſimorum] In eo libello eſt, plurimorum.

QVÆSTIO III.

Quid autem qui inſtatim proſcriptum religionis ſuſceperit, non ſit cogendus ad invitum, proſcripti obſervationem, teſtatur Leo Papa epiſt. 90. aliter q. 2. ad Ruſticum Epiſcopum, cap. 12. dicitur.

a al. Epiſcopo. b Burch. lib. 8. c. 38. Ivo p. 7. c. 116. Pann. l. 3. cap. 187. concil. c. Paroſi. orig. d. Concil. Pariſi. lib. 1. c. 43. Cap. l. 1. c. 26. conc. Burch. l. 3. c. 17. Ivo p. 7. c. 37. Pann. l. 2. c. 194. e. al. oclava.

C. I. ¶ Non poteſt deſeri proſcriptum monachi ſpontè ſuſceptum.

Propoſitum a monachi proprio arbitrio & b voluntate ſuſceptum deſeri non poteſt abſque peccato. Quod enim vovit c. Deo, debet & reddere. Unde qui relictus ſingularitatis profeſſione ad militiam, vel ad nuptias devolutus eſt, publicæ poenitentia ſatisfactione purgandus eſt: quia & ſi innocens militia, & honeſtum poteſt eſſe conjugium, electionem tamen meliorem d. deſeruiſſe, tranſgreſſor eſt.

C. II. ¶ Qui religioſum habitum ſpontè ſuſceptum deſerere voluerit, ad ipſum redire cogatur.

Item ex concilio Toletano VI. cap. 6.

Proclivis e curſus eſt ad voluptatem, & imitatrix natura vitiorum. Quamobrem quiſquis virorum & mulierum habitum ſemel induerit ſpontaneè religioſum, aut ſi vir deditur eccleſia choro, aut foemina fuerit delegata puellarum monaſterio, in utroque ſexu pravicator ad proſcriptum invitum cogatur, ut vir detondeatur, & puella ad monaſterium regrediatur. ſi autem quolibet patrocino deſertores permanere voluerint, ſacerdotali ſententia, ita à Chriſtianorum cœtu habeatur extorſes, ut nec locus t. eis ullus ſit communionis. Vidua quoque (ſicut univerſalis ſynodus ſamududom. ſtatuit) profeſſionis vel habitus ſui deſertices ſuperiori ſententia condemnentur.

1 ¶ Ut nec locus] In libro conciliorum Luſci Begos legitur, ut nec locutio cum eis ulla ſit communis. Reſiqui vero odores concordant cum Gratiano. Apud Ivoem eſt, ut nec locus ei ullus ſit communis.

C. III. ¶ Semel in clero taxati, vel monaſterio deputati, ad militiam non redeant.

Item ex concilio Chalcedonenſi f. cap. 24.

Eos g. qui ſemel in clero taxati fuerint, ſive in monaſterio deputati, decrevimus neq; ad militiam, neq; ad honores ſeculares venire. Eos autem, qui hoc auſerint facere, & non ejus rei poenitere maluerint b, ut ad hoc idem revertantur, quod ante obtentu Dei ſibi propoſuerunt, convenit anathematizari.

2 pars. Cum dicitur, proſcriptum monachi proprio arbitrio & voluntate ſuſceptum, intelligitur, quod ſi propria voluntate ſuſceptum non fuerit, obſervari non cogitur.

C. IV. ¶ Monaſterialibus diſciplinis nullus ſubiiciatur invitum.

Unde Nicolaus Papa ſcribit omnibus Epiſcopis in regno Ludovici.

Præſens c clericus nomine Lambertus unà cum patre ſuo, nomine Artho, quondam videlicet comite, nunc autem clerico, ad limina Apoſtolorum properans, adiit præſentiam noſtram, afferens qualiter idem pater ejus in laicali adhuc ordine k in prædiis propriis edificaverat duo monaſteria, voluntatem gerens, ut poſt ſuum deceſſum præſens ejus filius Lambertus in locum ejus ſuccederet: quem infra teneram ætatem inter octavum & decimum annum conſtitutum, memoratus pater proprio arbitrio abſque regulari inſtitutione extraxit omnem illius voluntatem cucullam induit. Igitur poſt quoddam ipſius temporis ipſium (ut ipſe dicit) Salomon Epiſcopus cum quibuſdam aliis abſque patris oblatione, vel Abbatis præcepta benedictione, eundem Lambertum monaſticum habitum induere fecit (ut ſerunt) invitum: & ſub hac occaſione, paterna, ſeu materna ha-

a Polyb. lib. 4. tit. 34. Anſ. lib. 7. c. 117. Burch. l. 3. c. 2. Ivo p. 7. c. 19. Pann. l. 3. c. 112. b al. aut. c al. vovit qui. d al. monaſtorum.] al. melioru. e Burch. lib. 8. c. 14. Ivo p. 7. c. 31. in Tolet. cap. 55. f Et in Aquiligr. c. 85. Et in præſca verſione. g Burch. lib. 8. c. 4. Ivo part. 7. c. 28. h al. voluerunt. i Ivo part. 6. c. 31. k al. habitum.

